

TRANSCRIPT VAN DE COMMISSIE MAATSCHAPPIJ EN FINANCIËN VAN GEMEENTE LAREN
d.d. 1 juli 2026

1. Opening en vaststellen agenda

De voorzitter: Dames en heren, het is 20.00 uur. We gaan beginnen met de commissievergadering Maatschappij en Financiën van de gemeente Laren. Vandaag zijn aanwezig namens Larens Behoud, mevrouw Chantalle Bakker, mevrouw Désirée Niekus zou er ook zijn, maar die is er nog even niet. Vanuit VVD is aanwezig, de heer Wessel Krale en de heer Bernard Prenger. Vanuit D66, mevrouw Rachel Beishuizen en de heer Rainier Beelen. Vanuit Liberaal Laren de heer Evert de Jong. Vanuit Groen Laren, heer Andreas Grunwald en mevrouw Carmen Hofman-Luke, nog gefeliciteerd met het trouwen. En vanuit het CDA, mevrouw Jolanda Graafsma. Vanuit het college is de heer, de burgemeester Robert van Rijn aanwezig. De wethouders Jan van Midden, Sander de Brito Roque en de gemeentesecretaris Petra Zwanikken. En vanuit onze accountant is de heer Dirk Kuperus van Eshuis Registeraccountants aanwezig. En tevens voor de ondersteuning bij punt 6, en ook bij punt 7 zie ik, de heer Edo van Bree en hij is accounthouders van de BEL Combinatie rondom de financiën. Van orde is dat we spreken via de voorzitter vandaag, in verband met de livestream en de juiste vermelding van de namen van de sprekers in het transcript.

2. Vaststellen lijst van adviezen en conclusies d.d. 17 juni 2026

De voorzitter: Dan gaan we naar punt 2 van de agenda, de vaststelling van de lijsten van adviezen en conclusies van de vergadering van de Commissie M&F van 17 juni jongstleden. En de vraag is of u kunt instemmen met de lijst van adviezen. Ik zie allemaal geknik, dus dan stellen we hem zodanig vast.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan gaan we naar punt 3. En punt 3 zijn de mededelingen. Zijn er mededelingen vanuit de commissie? Ik zie geen mededelingen. Dan, zijn er mededelingen vanuit het college? De heer Van Rijn.

De heer Van Rijn: Voorzitter, dank u wel. Het nieuws gaat soms sneller dan je denkt. Vandaag is zowel in het landelijk nieuws als in het lokale nieuws informatie gekomen over dat het vuurwerkverbod voor Nederland 1 augustus ingaat. Ik wil hierbij als portefeuillehouder ook aankondigen dat er al een raadsinformatiebrief in de maak is, dus die komt nog voor zomerreces naar u toe. Hoe we daar in Laren mee omgaan. 1 augustus is snel, dan is de wet van kracht, maar dan hebben we nog niet een heleboel uitgewerkt. En voor Laren zullen we ook een strikt beleid gaan voeren ten aanzien van de ontheffingen. Maar het komt allemaal in een raadsinformatiebrief naar u toe. Maar ik denk, het helpt als ik het misschien aankondig. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Rijn. En ik weet zeker dat mijn beide zoons zeer benieuwd zijn daarnaar. Andere mededelingen nog vanuit het college? Niet.

4. Meldingen portefeuillehouders m.b.t. Gemeenschappelijke regelingen

De voorzitter: Dan gaan we naar punt 4, Meldingen van de portefeuillehouders met betrekking tot de Gemeenschappelijke regelingen. Zijn er mededelingen, tussen haakjes, terugblik vanuit de portefeuillehouders

over de regio Gooi en Vechtstreek? Nee. Zijn er mededelingen die in de aankomende portefeuillehoudersoverleggen regio Gooi en Vechtstreek worden besproken? Ook niet. Heeft de commissie nog vragen over deze mededelingen? Nee, ook niet. Mooi.

5. Bespreking raadsinformatiebrief Kaderbrief 2027 gemeente Laren

De voorzitter: Dan gaan we naar punt 5, bespreking van de raadinformatiebrief Kaderbrief 2027 van de gemeente Laren. Portefeuillehouder is Jan van Midden, ambtelijke ondersteuning door de heer Edo van Bree, accounthouder van de BEL Combinatie. Als onderdeel van de planning- en controlcyclus legt de gemeenteraad jaarlijks voor de zomer een kadernota vast, waarin de kaders worden geschept voor de begroting. Vanwege het beleidsarme karakter is er gekozen voor een kaderbrief waar voornamelijk autonome en onontkoombare ontwikkelingen zijn gepresenteerd. De kaderbrief omvat nog geen nieuwe begroting en omvat dus geen definitief besluit op de budgetten die als beleidswens worden aangevraagd. Wel wil het presidium de raadsinformatiebrief met de kaderbrief in een commissie bespreken. We beginnen in de eerste termijn beeldvormend, met vragen van de commissie. Dan komt er een toelichting vanuit de wethouder. Vervolgens in de tweede ronde oordeelsvormend vanuit de commissie. En de tweede termijn is er een woordvoering en beantwoording van vragen die er dan nog leven door de wethouder. Wie kan ik het woord geven voor dit punt? Alle fracties willen het woord. De heer Grunwald.

De heer Grunwald: Kijken of ik bij ben.

De voorzitter: U bent nu live in de vergadering, mijnheer Grunwald.

De heer Grunwald: Dank u wel. Ik heb me bedacht.

De voorzitter: Dat was kort maar krachtig, mijnheer Grunwald. Dan ga ik naar mevrouw Graafsma van het CDA.

Mevrouw Graafsma: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een paar kleine vraagjes. Op pagina 7 van 15 bij A.7.1 wordt gesproken over een algemene uitkering. En vooruitlopend op deze circulaire gaan we in de kaderbrief '27 uit van 100 procent compensatie voor de loonontwikkeling voor de BEL-gemeenten. Hoe zeker is dat? Is dat heel optimistisch gesteld of is dat zo goed als zeker? En dan had ik nog een vraag. Op pagina 10 van 15 daar hebben ze het over de beheerplan kunstwerken. Daar wordt in 2028 13.000 euro meer voor uitgetrokken. Kunt u vertellen waar dat extra bedrag voor is? En op pagina 15 van 15 gaat het over de hondenbelasting. Is er al iets meer te zeggen over het onderzoek wat daarop uitgevoerd zou worden? Dat waren mijn vragen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Graafsma. Mijnheer De Jong van Liberaal Laren.

De heer De Jong: Voorzitter, wij kunnen ons vinden in de kadernota, want we gaan straks in de begrotingsvergadering uiteindelijk kijken wat hier allemaal komt. En eigenlijk vind ik dat er hier toch wat meer kaders in zouden moeten staan. Dus ik ga geen vragen verder ... Eén vraag nog, maar meer kaders. Ik vind eigenlijk dat als wij straks die begroting gaan ... Als die ingediend wordt, dat er eigenlijk extra geld moet naar het achterstallig onderhoud van onze wegen. Dat is een kerntaak van de gemeente. Daar gebeurt te weinig om jaarlijks dat op orde te houden. Dus dan zou ik zeggen van, stop daar extra geld in. In een vorige

commissievergadering heb ik het over handhaving gehad, dat dat onvoldoende gebeurt in Laren. Dat hier wel allerlei beleidsmedewerkers zijn, maar dat de uitvoering en controle op wat mensen doen te weinig gecontroleerd wordt. Dus ga dat op orde brengen en zorg dat er beter gecontroleerd wordt. En dan zou ik zeggen, ga dus geen nieuw beleid ... Volgens mij is het ook beleidsarm. Maar ga gewoon de dingen doen die je moet doen als gemeente. Wat ik verder in die kadernota tegenkom, is dat er allemaal nieuwe rapporten geschreven moeten worden over woningbouwopgave, warmteprogramma, een nieuwe omgevingswet, dat wordt allemaal door de rijksoverheid opgedragen aan alle gemeenten in Nederland. Ik denk, we zijn een kleine gemeente. Moeten we daar nou zo ontzettend veel energie in stoppen? Ik zou eens zeggen van, maak een rapportje, maar doe het in 4, 5 kantjes en niet weer 50, 60 pagina's, want voor Laren valt er weinig te doen. Zet er een paar hoofdpunten neer, maar stop er niet te veel geld in dit soort zaken, want dat is zonde. Dat kunnen we beter in de wegen stoppen. Dan zie ik hier de meicirculaire. Ik heb het idee dat dit ieder jaar complexer wordt. Iedere gemeente tot in detail berekenen wat ze voor dit punt, voor dat punt krijgen. Ik kan er geen conclusies uit trekken, omdat het onleesbaar is. Maar volgens mij is het ook vrijwel onwerkbaar en doe je toch nooit eerlijk. Dus als de rijksoverheid dat eens een keer wat simpeler zou maken en de gemeentes eens wat meer vrijheid zouden willen geven om zelf hun inkomsten te heffen, dan kunnen ze bij de rijksoverheid een heleboel ambtenaren ontslaan die met deze onzin bezig zijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer De Jong. Dan dacht ik mijnheer Krale van de VVD.

De heer Krale: Heel goed, voorzitter, dank u wel. Ik heb eigenlijk een korte vraag, dat is meer een begrijpende vraag. Als ik kijk op pagina 6 van de bijlage, namelijk de kaderbrief, dan zie ik daar het financieel meerjarenperspectief na de ontwikkeling. En daar staat dan 310, 292 et cetera. Dat zijn allemaal positieve bedragen. Maar volgens mij als ik het goed begrijp, zijn dat wel negatieve bedragen uiteindelijk? Ze lijken natuurlijk op het oog positief, maar dat betekent dus dat de begroting op basis van dit document structureel op dit moment niet sluitend is? Dat is eigenlijk mijn begrijpende vraag, voor de volledigheid, en daar wil ik voor nu bij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Krale. Mevrouw Van Beishuizen.

Mevrouw Beishuizen: Beishuizen.

De voorzitter: Beishuizen.

Mevrouw Beishuizen: Dank u wel. Dank voor deze stukken, heerlijk beknopt. We snappen dat het beleidsarm is. Maar toch wel even een paar vragen daarover. Onder andere is zichtbaar dat het ravijnjaar dus, wat ik een heel dramatisch woord blijf vinden, maar oké, verschoven is van 2026 naar 2028. Ook een beetje vooruitkijkend naar de begroting, ben ik wel erg benieuwd hoe het college hiermee omgaat. Dus dat is met name de vraag, ook richting de begroting. Komen hierover vooruitzichten ook in de begroting? Want ik zie er hier weinig van terug. Is het college ook bereid om bij de programmabegroting dan wel expliciet en vooral correct zichtbaar te maken wat de autonome of onontkoombare ontwikkelingen zijn en wat echte politieke keuzes zijn? Het college heeft in haar reactie op deze kaderbrief ook al zelf daar correcties op uitgevoerd, maar we hopen wel dat het bij de begroting juist zal zijn en overzichtelijk. En dan dus ook 1 geconsolideerd overzicht waarbij alles verwerkt wordt. Gaan we die dan wel krijgen of blijven we delen? En met name ook richting de PM-posten, zoals Agora, Ateller Het Gooi, daar staan nu nog PM's, onderwijshuisvesting staat dit

ook. Gaan die dan juist in ieder geval ook ingevuld worden? Dus daar zijn we benieuwd wat daar in het vervolg zichtbaar voor gaat worden, zodat we dit ook goed kunnen beoordelen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Beishuizen. Ik kijk nog even naar links, kan ik daar nog iemand het woord geven? Niet. Dan ga ik naar mijnheer Van Midden, denk ik.

De heer Van Midden: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. We zitten nog even te overleggen over de plusjes en de minnetjes waar de heer Krake het net over had.

De voorzitter: Heel verstandig, mijnheer Van Midden.

De heer Van Midden: Dat is het leven van de wethouder financiën, het plussen en minnen. Ik zal meteen de vraag beantwoorden van de heer Krake. als het gaat om de kaderbrief, in de kaderbrief zijn alle positieve cijfers met een minnetje, dus dan is het positief. En op moment dat het plus is, is het negatief. En in de meicirculaire, om het helemaal ingewikkeld te maken, is het net omgekeerd. Dat zie je ook bij de laatste tabel, tabel 8, opgemerkt van, let op, in dit geval zijn dus de positieve bedragen echt positief en de negatieve bedragen echt negatief. Dus zo moet u het inderdaad lezen. Het CDA vraagt, als het gaat om de algemene uitkering of de 100 procent compensatie van de loonontwikkeling komt, is dat zeker? We gaan ervan uit, maar de verwachting is ... En ik weet niet precies hoe we dat terugzien in de meicirculaire, maar dat het niet helemaal 100 procent zal zijn. Hoeveel procent het dan is, weet ik niet, maar het zal niet helemaal 100 procent zijn. Als het gaat om het bedrag voor het beheerplan van kunstwerken, dat is het plan zoals u dat ooit in de raad heeft vastgesteld en dat bedrag wordt in 2028 ter beschikking gesteld om de kunstwerken in orde te maken. Is volgens mij een heel gering bedrag, eventjes uit mijn hoofd. Hondenbelastingsonderzoek, uiteindelijk hebben we de afspraak dat we gaan onderzoeken hoe we de hondenbelasting kunnen compenseren met dingen als toeristenbelasting. Dat onderzoek gaan we opstarten. We hebben nu overleg gehad met Huizen. Huizen die verwacht van ons een opdracht tot onderzoek. Die zijn we aan het formuleren en dan gaan ze daarmee aan de slag. Liberaal Laren geeft aan dat er eigenlijk meer kaders in zouden moeten staan. We hebben het eigenlijk alleen maar ... Vooral ook omdat we natuurlijk in een soort overgangssituatie zitten van oud college naar nieuw college, hebben besloten het toch in de vorm van een kaderbrief te doen. En inderdaad alleen maar, zoals het erin staat, de onontkoombare ontwikkelingen te doen. De heer De Jong geeft aan, ieder geval als extra attentiepunt, dat er extra geld naar achterstallig onderhoud van wegen zou moeten komen en er extra geld in stoppen. Bij mijn weten, hebben volgens mij al 2 of 3 jaar geleden een wegenbeheersplan vastgesteld waarin we ook de achterstand in het onderhoud in de wegen aan het inlopen zijn. En dat wegenbeheerplan dat zijn we nu aan het uitvoeren. Dat ziet ook overal terugkomen in het dorp. We gaan natuurlijk aan de slag met de Naarderstraat, maar dat is een van de grote projecten. We zijn nu bezig met de Langsakker, zo hebben we kunnen constateren. Maar binnenkort gaan we aan de slag met Mauvezand. We gaan ook aan de slag met de Tafelbergweg, dus zo zijn we al wat onderhoud aan het plegen. En de budgetten zijn daarvoor al vanuit het wegenbeheersplan gereserveerd. Wat betreft de handhaving, uitvoering en controle te weinig op orde brengen, dat is ook geen nieuwe beleid. Dat is wel een aardig punt, mijnheer De Jong. U ziet daar ook in de kaderbrief staan dat ambtelijk er gevraagd was om extra capaciteit voor VTenH en met name als het gaat om toezicht, daarvan hebben wij in ieder geval gezegd, dat college dat vinden wij geen onontkoombaar iets. Daar hebben we nog geen besluitvorming op georganiseerd, dus daar gaan we wel besluitvorming op organiseren. En die zal dan via de begroting ook plaatsvinden. Dus u heeft een terechte punten als het gaat om het aandacht vragen daarvoor en we hebben inderdaad daar ook aandacht voor, dus we nemen dat mee. Wat de woning, de rapporten betreft, we hebben sowieso de afspraak daar terughoudend in te zijn, maar dit zijn allemaal

rapporten die eigenlijk al op stapel stonden. Als we kijken naar de warmtetransitie, daar hebben we ook een reserve ooit voor vastgesteld. Dat moet ook zo langzamerhand nu uitgevoerd gaan worden. Maar uw oproep om het niet ingewikkeld te doen, die neem ik graag ter harte. Wat de meicirculaire betreft, het wordt iedere keer complexer. Dat wordt het zeker. En zeker als het gaat met alle specifieke uitkeringen, dat zie je ook terugkomen. Wij proberen dat ook met de begroting een beetje uit te middelen met stelposten. Dan krijg je zo'n overzicht met een incidentele uitkering en stelposten die dan komen te vervallen, wat het uiteindelijk een heel moeilijk leesbaar stuk maakt. We hebben ieder geval wel in tabel 8 onder de streep zo helder mogelijk aan kunnen geven wat het uiteindelijk betekent. En de hoofdlijn is ook voor de algemene uitkering in algemeenheid, dat het wel op dit moment gunstig uitpakt. Dus de uitkering zelf die neemt toe. De vraag van de VVD had ik beantwoord. Dan, D66 constateert dat het ravijnjaar verschoven is naar 2028. Dat klopt, dat is inderdaad zo. D66 is ook benieuwd hoe het college hiermee omgaat richting begroting. Dat ben ik ook, dus ik zou zeggen, we gaan daarmee aan de slag en we zullen elkaar daar in november nader over spreken. En dan zullen ook de PM-posten uiteraard ingevuld worden. Volgens mij heb ik alle vragen beantwoord, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Volgens mij ook, mijnheer Van Midden. Zijn er nog aanvullende vragen bij de commissie voor de tweede ronde? Ik kijk even rond. Mevrouw Beishuizen.

Mevrouw Beishuizen: Ik vond de beantwoording wel heel summier, mijnheer Van Midden. Volgens mij vroeg ik wat meer dingen. Dus inderdaad het ravijnjaar, wat jullie daarmee gaan doen. Prima dat jullie daar nog over na moeten denken. Maar dat dan ook wederom duidelijk wordt aangegeven, wat zijn nou autonome ontwikkelingen en wat zijn echt politieke besluitvorming nou ... Dat dat correct En dat het ook als totaaloverzicht wordt gegeven. En inderdaad, de PM-posten die beantwoordde u, maar dat het ook duidelijk is, wat zijn de harde effecten, wat zijn stelposten, wat zijn taakstellingen? Dat alles gaat u in de begroting weergeven? Dank u wel.

De voorzitter: De wethouder die knikt, kort maar krachtig.

De heer Van Midden: Inderdaad.

De voorzitter: Inderdaad. Dank u wel, mijnheer Van Midden. Ondertussen heeft er in het kader van het WK voetbal een wissel plaatsgevonden in de commissie. Dat is, mevrouw Niekus is nog niet gearriveerd. Ze heeft niet het veld verlaten, maar in het veld gekomen is de heer Thijmen Jacobse, namens Dorpsbelang. Dus welkom en ik weet zeker dat u een punt gaat scoren. Sorry, de naam is Larens Behoud, dat klopt. Ik zit af en toe nog in het Eemnesser, excuus. Namens Larens Behoud en ik weet zeker dat u een punt gaat scoren, mijnheer Jacobse. Dan denk ik dat we punt 5 af kunnen ronden.

6. Jaarstukken 2025 gemeente Laren

De voorzitter: Dan gaan we naar punt 6. Dat zijn de jaarstukken van de gemeente Laren. Portefeuillehouder is Jan van Midden. Tevens is aanwezig onze accountant, namelijk de heer Kuperus van Eshuis Registeraccountants. En wederom aanwezig is ambtelijke ondersteuning, de heer Edo van Bree, de accounthouder namens de BEL Combinatie. Jaarlijks legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde bestuur door het aanbieden van de jaarstukken ter vaststelling. Voorstel 1, de jaarstukken 2025 vast te stellen, met een voordelig saldo van 1.896.615 euro. Het voordelig saldo te dateren aan de

algemene reserve. De investeringskredieten zoals opgenomen in bijlage 2, investeringen, af te sluiten. Investeringskredieten waarvan de uitvoering gedeeltelijk of nog niet gerealiseerd is volgens het investeringsoverzicht in bijlage 2 van de jaarstukken 2025 beschikbaar te stellen voor 2026. In te stemmen met budgetoverhevelingen met een totaalbedrag van 111.025 euro, conform bijlage 1 bij dit raadsvoorstel van 2025 naar 2026. En hiertoe het bedrag te onttrekken aan de algemene reserve. 5, kennis te nemen van de controleverklaring in het accountsverslag, behorend bij de jaarstukken 2025. 6, de begrotingsoverschrijding en de rechtmatigheidsverantwoording met een bedrag van 820.930 euro rechtmatig te verklaren en kennis te nemen van de overige onrechtmatigheden van de te treffen beheersmaatregelen in de paragraaf bedrijfsvoering. 7, de begrotingswijziging jaarstukken 2025 vast te stellen. Achter het saldo van de reserve Oekraïne gemiste productie BEL à 266.960 euro toe te voegen aan de reserve Oekraïne en vervolgens de reserve Oekraïne gemiste productie BEL op te heffen. Als volgorde van de behandeling zal ik eerst de voorzitter van de commissie audit en risk het woord geven om een toelichting te geven op het besprokene in de audit- en riskcommissie. Vervolgens geef ik het woord aan wethouder Van Midden om een korte mededeling te doen over het proces. En vervolgens krijgt de heer Kuperus als accountant het woord en dan is het woord aan de commissie in een eerste termijn, die is beeldvormende. De wethouder zal dan zijn beantwoording doen. In de tweede termijn is de commissie weer aan het woord, dan is het oordeelsvormend en de wethouder die kan daar dan nog op reageren. Er zijn al vele vragen schriftelijk ingediend, die zijn ook al beantwoord. Ik heb van de griffier opdracht gekregen om te vermelden dat we die vragen niet allemaal nog eens dunnetjes over gaan doen en ook niet gaan behandelen. Dus het gaat puur om aanvullend inzicht ten opzichte van die vragen en aanvullend inzicht ten opzichte van de audit- en riskcommissie. Dan begin ik met het woord te geven aan de voorzitter van de audit- en riskcommissie en dat ben ik ook. En ik zal een inleiding geven rondom hetgeen wij hebben besproken in de commissie audit en risk. In de commissie audit en risk hebben we de jaarrekening besproken. Een van de punten was dat ik ook al even contact zou hebben vooraf met de heer Kuperus als accountant. De reden daarvoor was dat de heer Kuperus niet aanwezig was bij de audit- en riskcommissie en dat de heer Kuperus nodig gemist werd in onze commissie. En dat wij graag ook zijn opinie rondom de jaarstukken hadden vernomen. Dus dat heb ik besproken met de heer Kuperus, waarbij ik inderdaad heb aangegeven dat wij het uitermate jammer vonden dat hij daar niet was. Zeker ook omdat we een BEL audit- en riskcommissie hadden die op het laatst afgezegd werd doordat de heer Kuperus ziek was. Daar kon hij ook verder niks aan doen, dat is een vervelende samenloop van omstandigheden. We hebben wel afgesproken dat voor volgend jaar we het proces gaan verbeteren en dat we gaan zorgen dat de heer Kuperus als accountant dan wel aanwezig is bij de audit- en riskcommissie. Verder heb ik aangegeven dat we graag van de heer Kuperus hadden gehoord wat de opvolging is vanuit de managementletter en hoe het proces is gelopen. Met name ook doordat vanuit de BEL en vanuit de heer Van Midden werd aangegeven dat het proces in ieder geval wat ongelukkig en wat wiebelig en ook wat in de vertraging is gekomen. En dat er ook sprake was dat er nog vragen gesteld werden op het laatst door de accountant om het dossier dicht te vinken, noemen we dat dan. Daar heeft de heer Kuperus ook toelichting op gegeven, dus daar zal hij straks zelf op ingaan. Verder willen we ook graag van de heer Kuperus horen hoe hij zelf aankijkt ten opzichte van het proces, hoe dat gelopen is. En wat zijn bevindingen zijn ten aanzien van A, de verbeteringen in het proces ten opzichte van vorig jaar, maar ook de onrechtmatigheden die zijn aangetroffen bij de jaarrekeningcontrole. Dus dit hebben wij ... Heb ik besproken en daar zal de heer Kuperus straks op ingaan tijdens zijn toelichting bij de jaarrekening. Tot zover hetgeen we hebben besproken in de commissie audit en risk. Dan wil ik nu overgaan en het woord geven aan wethouder Van midden om een korte mededeling of toelichting geven bij het proces. Mijnheer Van Midden.

De heer Van Midden: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik wil even kort aangeven wat op dit moment de status is van het proces. U heeft voor u de jaarstukken zoals we ze nu hebben. Maar dat zal Dirk of de accountant straks ook even toelichten. De accountant is op dit moment nog volop bezig met het checken en completeren van het dossier. Er zijn een beperkt aantal kleine technische wijzigingen ten opzichte van de versie zoals deze nu voorligt. Zoals bijvoorbeeld de dotatie aan de voorziening pensioenen en de opbrengst van de 'grex' (00:25:33). Beide zijn nu of gaan toegevoegd worden aan het overzicht incidentele baten en lasten. Voor de raadsvergadering van volgende week zal uiterlijk dinsdag een erratum volgen die alle technische wijzigingen zal duiden. En na vaststelling zullen deze wijzigingen in de definitieve versie worden verwerkt. Dat was mijn korte mededeling, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Midden. Dan wil ik graag nu het woord geven aan de heer Kuperus.

De heer Kuperus: Hij is aan, ik ben verstaanbaar. Goedenavond, allemaal, mijn ... Ik ken nog niet iedereen, er zitten wat nieuwe leden in de commissie. Ik ben Dirk Kuperus inderdaad, zoals ik al voorgesteld werd. Uw accountant, accountant van de raad en we hebben de jaarrekening gecontroleerd, daar ga ik zo op in. Maar de voorzitter van de commissie A&R die gaf al aan dat ik gemist ben in die commissie en dat is spijtig, laat ik daarmee beginnen. We gaan dat verbeteren. Ik ben er volgend jaar gewoon bij, ik ben aanwezig. Ik weet niet of je het kunt kwalificeren als misverstand. Maar de afspraak was in elk geval dat ik inderdaad aanwezig zou zijn bij de commissie van de BEL-gemeenten. Uit mijn hoofd was dat op 12 mei, toen kon ik er niet zijn, inderdaad vanwege ziekte. En dat was eigenlijk ook een vervanging van een aantal andere commissies. Vandaar dat ik niet aanwezig was en ook afgesproken dat ik niet uitgenodigd zijn voor die commissie. Maar ik ben gemist en dat begrijp ik. En het is ook heel logisch dat de accountant zijn toelichting ook geeft in een dergelijke commissie. Wij gaan dat verbeteren. Ik ben het volgend jaar gewoon bij en dat betekent ook dat ook in deze commissie goed verslag gedaan kan worden van wat ik heb gevonden van de jaarstukken in de commissie A&R. Dat om even mee te starten. De controle is bijna klaar, werd al even genoemd van, de accountant is nog volop bezig. Dat kan ik enigszins nuanceren, want we zijn bijna klaar. Maar het is goed om te weten dat bijna klaar inderdaad concreet betekent van, er moeten nog een aantal dingen plaatsvinden, maar dan is het ook voor elkaar. Kwam al even voorbij, waar zit het dan precies op vast? Waarom is de accountant dan nog niet klaar? Want we zitten immers in de commissie. Dat heeft wel te maken met een stukje proces, ga ik straks iets dieper op in. Het proces in zijn algemeenheid, als het gaat om het opstellen en het controleren van de jaarrekening, vind ik een stuk beter dan vorig jaar. Het enige waar vertraging is ontstaan, en daarmee is dat deel niet beter dan vorig jaar, is de SiSa. En misschien zegt u dat iets, misschien niet zo veel. Maar in de jaarrekening zit een SiSa-bijlage, dat staat voor single information, single audit. Dat mag u vergeten, maar in die bijlage zitten alle specifieke uitkeringen die een gemeente krijgt. Daar gaat dus heel veel geld in om. De gemeente verantwoordt zich daarover via die bijlage en wij controleren of die bijlage klopt. Dat is een enorm intensief proces aan de kant van de gemeente. Want waar dat jaren terug misschien een keer 4, 5 regelingen waren, zijn het er inmiddels een stuk of 30 en dus is dat intensief. Dus moet daar veel energie in om te zorgen dat de SiSa-bijlage goed is. En moet er vervolgens ook energie van de accountant in om dat te toetsen. De aanlevering uiteindelijk van de stukken om de SiSa-bijlage te onderbouwen, inclusief wat daarin staat, was niet goed genoeg. Dat zorgt voor vertraging in de controle, dat zorgt er ook voor dat we uiteindelijk nu nog niet kunnen zeggen van, ook de SiSa-bijlage is goed. Dat is vervelend in het proces. En dat vind ik ook in die zin een jammere dissonant, omdat als het gaat om de rest van het proces, ik daar heel veel verbeteringen zie. En ik weet niet of iedereen de historie een beetje kent van de controles van de afgelopen jaren en het samenstellen van de jaarrekening in de afgelopen jaren. Maar laat ik het voorzichtig zeggen, daar kon wel wat verbetering in

komen. Als je dan kijkt hoe het dit jaar gegaan is, hoe de gemeente dat heeft opgepakt, hoe er een dossier is gebouwd, hoe er een jaarrekening is gemaakt, die initieel al behoorlijk goed was. Dan vind ik dat echt een compliment waard. Het compliment heb ik ook opgeschreven in het accountantsverslag en dan is het echt wel jammer om te constateren dat op 1 onderdeel, wel een belangrijk onderdeel, het niet goed gegaan is. En wil een accountant de controle kunnen afronden, dan moet alles klaar, alles goed zijn. En dus zat het nog vast op dat SiSa-deel en daar zijn we nog de laatste controles aan het doen. Als het gaat naar volgende week, wanneer de raadsvergadering is, komt dat goed. Maar dat is wel de reden dat u nu nog niet de controleverklaring heeft. Dat even kort over het proces. Als ik even ga naar de inhoud. Ik had het over de controleverklaring en natuurlijk, u gaat ervoor en dat moet ook, dat er een goedkeurende verklaring komt en die komt er ook. Ondanks dat ik zeg van de SiSa-controle is nog niet helemaal klaar, kan ik nu al wel inschatten dat wat daar eventueel nog uit gaat komen nooit zal leiden tot materiële afwijkingen. Dus die goedkeurende verklaring krijgt u. En als ik zeg, dat leidt nooit tot materiële afwijkingen, dan moet ik dat denk ik enigszins uitleggen. Wij als accountants controleren met een bepaalde materialiteit. Dat is ook een materialiteit die u als raad ons heeft meegegeven, maar wat ook weer gebaseerd is op de wet. En die materialiteit en tolerantie, zo zouden we het kunnen zeggen, die bedraagt 2 procent van de totale lasten in de jaarrekening. Als u dat uitrekent, dan komt u op een bedrag van 739.000 euro. Dat betekent dat voordat wij geen goedkeurende verklaring meer geven, de fouten in de jaarrekening hoger moeten zijn dan dat bedrag. Dat is best een fors bedrag en ik kan u ook mededelen, daar komt het ook zeker niet boven. En ook met wat met de SiSa nog moet gebeuren, komt het daar niet boven. Dus als het gaat om de getrouwheid, want als accountant ga ik over de getrouwheid, als het gaat om dat aspect, dan krijgt u een goedkeurende verklaring. En misschien weet u dat de accountant inderdaad geen oordeel meer geeft over de rechtmatigheid, want dat doet het college. Het college neemt de rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarstukken en vindt iets van haar eigen rechtmatig handelen. Doen we daar als accountant dan niets aan? Jawel, dat doen we wel. Datgene wat het college opschrijft in de rechtmatigheidsverantwoording, tekstueel maar ook cijfermatig, dat moet wel kloppen. Dus wij toetsen of dat klopt en daarmee is het onderdeel van onze getrouwheidsverklaring. Misschien wat technisch van aard, maar het college schrijft op dat ze niet rechtmatig gehandeld heeft in 2025, dat de onrechtmatigheden boven de verantwoordingsgrens zitten. En die verantwoordingsgrens is overigens net zo hoog als onze materialiteit, namelijk die 739.000 euro. Het college zegt van, wij zitten daarboven. De conclusie is dan, er is niet rechtmatig gehandeld. Van belang is dan om te weten waar dat precies in zit. De wethouder gaf het al even aan. Je hebt een drietal criteria als het gaat om rechtmatigheid. 2 daarvan spelen hier een rol. Bij 2 daarvan zitten rechtmatigheidsfouten. En de belangrijkste daar weer van is de begrotingsrechtmatigheid. Begrotingsrechtmatigheid heeft alles te maken met budgetrecht van de raad. U als raad geeft het college een begroting mee en u zegt tegen het college, dit moet u bereiken en hier moeten we het voor doen. Deze middelen heeft u beschikbaar. En dat doet u op programmaniveau. En als het op programmaniveau aan lasten wordt overschreden, is dat onrechtmatig. Daar kunt u niet omheen, daar wil niemand omheen, het is onrechtmatig. Overigens, en dat is wel even goed om toe te lichten, onrechtmatigheid heeft niets te maken met fraude. Er is geen geld weg. Het is puur dat er afgeweken is van de begroting, dus eigenlijk van interne regelgeving. En rechtmatigheid betekent ook niets meer en niets minder van, wordt er voldaan aan wet- en regelgeving? En dit, hier gaat het om interne regelgeving, maar er is nog een ander aspect en dat is ook het andere criterium, dat heet het voorwaarden criterium. En dat heeft te maken met inkoop en aanbesteding. Als gemeente bent u gebonden aan Europese aanbestedingsregels. Op moment dat er inkopen zijn die boven een bepaalde grens zitten, dat moet u voor leveringen en diensten doen, dat is het belangrijkste, rekening houden met een grens van rond de 220.000 euro. Als je daarboven zit, moet de gemeente Europees aanbesteden. Dat is in 2 gevallen niet gebeurd. En dat betekent ook dat de inkopen die dan gedaan zijn, de omvang van die

inkopen, als onrechtmatig moet worden bestempeld. Dat is een bedrag van, ik meen iets van 80.000 euro. En dat valt alleszins mee. En dat is misschien een beetje vreemde uitspraak voor een accountant, want het blijft namelijk wel gewoon onrechtmatig. Maar als ik kijk ook naar andere gemeenten, dan zie ik veel hogere bedragen. Die gemeenten zijn overigens ook wel wat groter, dus ik moet het ook relatief bekijken. Maar dan zit u nog steeds niet aan de hoge kant. Niettemin, het is een afwijking van wet- en regelgeving, dus het moet mee in die rechtmatigheidsverantwoording en dat is ook keurig gebeurd. Ik wil nog weer even 2 of 3 andere zaken eruit halen. Belangrijke invloed wat deze jaarrekening heeft gehad, dat heeft te maken met de voorzieningen. Wellicht weet u dat de pensioenvoorziening voor wethouders op termijn 2028 overgaat naar het ABP. De gemeente stelden tot nu toe zelf die voorziening op, berekende dat ook, maar de wet heeft bepaald dat er een overgang gaat plaatsvinden naar het ABP. En het ABP zegt van, dat is prima dat u bij ons komt, maar wij hanteren een bepaalde dekkingsgraad. En de dekkingsgraad is hoger dan de dekkingsgraad van de gemeente, want de gemeente heeft 100 procent, logischerwijs. Alleen het ABP zegt van, u doet uw inkopen bij ons en wij hanteren een dekkingsgraad van 123,5 procent. Althans, dat is de dekkingsgraad van 31 december 2025, het einde van het boekjaar. Dat betekent dat er een forse storting heeft moeten plaatsvinden in die voorziening voor wethouderspensioenen. Dat is overigens ook een van de redenen geweest dat op het programma waar die voorziening in zit ook een overschrijding heeft gezeten, die weer heeft geleid tot een begrotingsonrechtmatigheid. De gemeente moet vanaf dit jaar tot 2028 elk jaar opnieuw bepalen wat die voorziening zou moeten zijn op basis van een steeds wijzigende dekkingsgraad. Het advies van onze kant is dan ook wel van, stel dat die dekkingsgraad zodanig wijzigt dat een deel van die voorziening zou kunnen vrijvallen, laat hem dan ook niet helemaal vrijvallen in het resultaat. Maar vorm daar ook een bestemmingsreserve voor, zodat op moment dat je weer moet bijstorten in die voorziening, omdat die dekkingsgraad weer wijzigt, je niet een hele volatiel effect krijgt op het resultaat, maar je gewoon uit de bestemmingsreserve kunt putten. Andere voorziening, die moet ik hier even noemen omdat daar vorig jaar door ons als accountant een flinke onzekerheid op is gezet, dat is de voorziening voor onderhoud van gebouwen. En op het moment dat er een voorziening voor onderhoud wordt gevormd, is het van belang vanuit de verslaggeving dat daar een heel helder, duidelijk onderhoudsplan onder ligt, een meerjarenonderhoudsplan. Daar worden ook voorwaarden aan verbonden. Het plan mag bijvoorbeeld niet ouder zijn dan 5 jaar, maar het plan moet er zijn. En we hebben vorig jaar vastgesteld dat er eigenlijk geen plan ligt. Er lag wel iets, er waren wat ... Er zat iets in Excel. Maar wij hebben wel moeten vaststellen dat dat niet voldeed aan de eisen die je moet stellen aan zo'n plan. De gemeente is daarmee aan de slag gegaan. En inmiddels ligt daar een meerjarenonderhoudsplan, wat een goede onderbouwing is voor die voorziening onderhoud. Dus die onzekerheid van de ruim 6 ton die we vorig jaar erop hebben moeten plakken, die is eraf. Dat betekent dat we hebben kunnen vaststellen, samen met de gemeente, dat die voorziening voor onderhoud zoals die nu in de jaarrekening staat, dat die toereikend is. Ik neem u nog even kort mee, dat is dan mijn laatste punt, in het sociaal domein. Sociaal domein, weet u, denk ik, bestaat uit de participatie, de jeugd en uit de Wmo. Dat heeft u belegd bij de gemeente Huizen. De gemeente Huizen verantwoordt zich daarover. En als je nog wat dieper kijkt dan verantwoorden feitelijk de zorgaanbieders zich over datgene wat ze gedaan hebben. Tenminste, als je het hebt over jeugd en Wmo. De gemeentes besteden die zorg, het bieden van zorg, uit aan zorgaanbieders. Daar krijgen de zorgaanbieders geld voor en die moeten zich uiteraard weer verantwoorden richting de gemeente. Soms is die verantwoording er niet. En de verantwoording moet u denken aan een productieverantwoording die ze maken plus een controleverklaring. Soms is die er niet, omdat er niet geleverd wordt. Soms hoeven ze niet te leveren, als de zorgaanbieders klein genoeg zijn. Dan moet u denken aan de grens van 200.000 euro op dit moment. Als er zorgaanbieders zijn met een lager bedrag, hoeven ze zich niet te verantwoorden. Niettemin moet de gemeente wel aantonen dat die

zorgprestaties geleverd zijn, dus dat ze terecht betaald heeft voor die zorgprestaties. Dat hoeft u als gemeente Laren zelf niet te doen, want dat ligt bij de gemeente Huizen. Overigens ben ik ook accountant van de gemeente Huizen. Maar we hebben vorig jaar ook geconstateerd dat de werkzaamheden die gedaan moeten worden om die zorgprestaties aan te tonen, dat die vorig jaar onder de maat waren, was te weinig gebeurd. Dit jaar is dat aanzienlijk verbeterd en dat is ook conform de afspraak die u met de gemeente Huizen gemaakt heeft. Dus dat is nu op orde. Toch blijft daar nog een klein gedeelte over aan onzekerheden, een bedrag van 37.000 euro en dat heeft te maken met een onzekerheid die voortvloeit uit de verantwoording van de regio Gooi en Vechtstreek. Dat is uiteindelijk niet aangetoond, dus daar blijft een bedrag over. Maar al met al is het aanzienlijk lager dan vorig jaar. Kijkend van wat we vorig jaar gerapporteerd hebben en hoe het dit jaar is, zowel op proces, op inhoud, heb ik u daar even in willen meenemen, in wat wij zijn tegengekomen. Ons verslag bestaat uit meer dan dat. We schrijven nog iets over WNT, over fraudebeheersing, dus er staat nog veel meer in. Maar dit zijn, denk ik even de hoofdlijnen van de controle die we gedaan hebben. En ik weet niet, voorzitter, of ik daarmee ook uw vragen al beantwoord heb?

De voorzitter: Volgens mij wel, mijnheer Kuperus. Dank u wel voor de toelichting. Dan kijk ik even naar de commissie, zijn er commissieleden die nog aanvullende vragen hebben ten opzichte ... Aan de accountant of vragen aanvullend op de vragen die reeds gesteld zijn in de Excelsheet? Mijnheer Grunwald.

De heer Grunwald: Dank u wel, voorzitter. Met betrekking tot de onrechtmatigheid zit ik toch een beetje met een rare smaak in mijn mond. Want in principe hebben we als raad alleen maar vastgesteld dat maximaal 2 procent acceptabel is, zou kunnen zijn. Nou gaan we dit jaar daaroverheen, dus het totaal aan handelingen die niet afgedekt worden door de regelgeving of waar de regelgeving niet in acht genomen is. Dus eventueel frauduleuze dingen die gelukkig niet zo aan de orde waren, die komen iets boven de 8 ton uit of zoiets. En dan is de redenering van, maar dan gaan we die 80.000 waar u het over had, over de aanbesteding, die gaan we daarvan aftrekken en dan zitten we dus net weer onder die 7, of die 730.000 euro onrechtmatigheid. En dan valt dat binnen de marge in die zin. Vind ik een beetje een rare rekensom, want in principe zouden we toch daarvan moeten uitgaan dat alle onrechtmatige handelingen bij elkaar, de waarde daarvan, hoe ze dan ook eruit zien, bij elkaar onder de 2 procent zouden moeten blijven en dat gebeurt dan nu niet. Toch geeft u daar een goedkeurende verklaring over af. En als je dan kijkt, ik heb daar een vraag over gesteld, van wat is dan de definitie van dit geheel? Dan wordt gezegd van dat het acceptabel als het een politiek doel dient of zo. Dat kan natuurlijk van alles zijn in die zin, dus dat vind ik niet zo acceptabel. Maar mijn vraag is eigenlijk van, hoe zit dat nou nog eens precies? Kunt u mijn twijfel nog een beetje wegnemen? Het waarom, kunt u nog eens uitleggen waarom u dit goedkeurt terwijl eigenlijk het totaal boven die 2-procentnorm uitkomt? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Grunwald. Kijk nog even aan de rechterkant, mijnheer Krale.

De heer Krale: Dank u wel, voorzitter. Ik heb de accountant horen zeggen, overigens dank voor de uitgebreide toelichting, de controleverklaring komt eraan, die krijgt u. Maar mijn vraag is, wanneer? Want we zitten over precies een week hier natuurlijk opnieuw, dan is de raadsvergadering. En het is ook wel fijn om dat nog even goed te kunnen bestuderen, uw verklaring. Dus is het vandaag nog of morgen of vrijdag of maandag of dinsdag? Waar moeten we aan denken?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Krale. Andere vragen nog? Mijnheer De Jong? Nee. Mevrouw Beishuizen.

Mevrouw Beishuizen: Dank u wel, voorzitter. Ik wil de accountant ook bedanken voor de nadere duiding en uitleg, dat waardeer ik heel erg. En ook vooral de geruststelling dat u volgend jaar ieder geval wel bij de commissie bent, dat er wel een meerjarenonderhoudsplan dit jaar is en dat het proces ook al beter is verlopen dan over de jaarstukken van 2024. Maar toch gaat de aanlevering van de stukken nog niet helemaal goed. Dat gaf u zelf ook aan, onder andere door de SiSa, dat die niet voldoende was. Daar nog even op doorvragend, want ik ben altijd van de school, prima als we toegeven dat we het fout doen, maar laten we dan ook kijken, hoe kunnen we het volgend jaar in ieder geval beter doen? Dus daar wilde ik ... Was ik nog wel even benieuwd, hoe kunnen we, of hoe kunt u, hoe kunnen de collega's van de BEL-organisatie dit volgend jaar beter doen? En welke specifieke punten neemt u daaruit mee voor de ... Met name ook met in het achterhoofd dat de begroting natuurlijk ook nog niet helemaal tijdig is aangeleverd.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Beishuizen. Volgens mij zijn de ... Toch nog. Mijnheer Jacobse.

De heer Jacobse: Dank u wel, voorzitter. Het is nog niet hardop gezegd, maar ik wil dat dan hierbij doen. Ik wil de accountant danken voor zijn inspanning. We kunnen er allemaal wat van vinden hier en by the way, daar zitten we voor. Maar u bent er wel mee bezig en u koppelt terug en u zegt dingen die wij kunnen en ook willen begrijpen. Dus daarvoor dank. Ik heb twee zachte vragen aan u, zijn serieus zacht. In de eerste plaats de overview van het geheel waar u nu mee bezig bent geweest. Heeft u zicht, mag zelfs een gevoel zijn, maar zicht liever, op de ontwikkelingen in Laren, zoals we die nu voor de boeg hebben? We hebben daar cijfers van gekregen, we hebben nu nog een jaar ... (00:46:32) en dan kom er wat betere jaren. Als u kijkt en u neemt wat meer marge, wat meer afstand, hoe kijkt u daar dan tegenaan als vakman? Dat is vraag één. En de tweede vraag is, wat bij ons altijd zorgelijk blijft, een beetje, is het traject sociaal domein. Ik heb u dat net weer redelijk helder horen uitleggen. Die open eindsituaties, het later of anders afwikkelen van dat hele traject, ziet u daar verbetering in? Is er dan ... Niet zozeer zoals wij dat hier in de gemeente Laren ervaren, maar in zijn algemeenheid gesproken, door ons belegde accounts bij Huizen, ziet u verbetering? Wordt dat wordt dat sociaal domein wat transparanter? Dat was de tweede vraag. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Jacobse. Mijnheer Van Midden, volgens mij zijn de meeste vragen voor de accountant. Kan ik de heer Kuperus het woord geven?

De heer Van Midden: Ja, wat mij betreft wel. Alleen, het college oordeelt over de rechtmatigheid. Dus wellicht dat de accountant het dan bij het college neerlegt. Maar geef allereerst de accountant het woord.

De voorzitter: Mijnheer Kuperus.

De heer Kuperus: Dank u wel, voorzitter. Dit college gaat over de rechtmatigheid, maar we hebben er wel iets van gevonden als accountant, dus daar pak ik mijn deel even. Als het gaat om datgene wat in de rechtmatigheidsverantwoording staat, daarvan hebben we vastgesteld dat het correct is. En daarop baseren wij ook vervolgens onze goedkeurende verklaring. U gaf aan dat als het gaat om de voorwaardencriterium, het inkopen, de 80.000 euro, dat als je die zou aftrekken van de overschrijding in het kader van begrotingsrechtmatigheid, dat het dan aan de goede kant zit. Op zich klopt dat, maar dat mag niet. Dus dat van elkaar aftrekken, dat hoort niet zo. Dat heb ik ook niet zien staan in de rechtmatigheidsverantwoording. Wat wel aan de hand is, dat als er sprake is van een onrechtmatigheid, een begrotingsonrechtmatigheid, dan kan het college wel zeggen van, vinden we dat acceptabel of niet? Is dat nou verwijtbaar? En de kaders daarvoor, wat nou acceptabel is of niet, heeft u als raad ook meegegeven in de financiële verordening aan het

college. En dan moet u bijvoorbeeld denken aan open einderegelingen. Ik noemde net al even de Wmo en de jeugdzorg, dat zijn open einderegelingen. Op het moment dat de zorg gevraagd wordt, moeten we als gemeente leveren. Dat is best lastig te begroten. En op het moment dat dat leidt tot een overschrijding op een programma, dan is dat een acceptabele overschrijding. Een ander voorbeeld dat zijn lasten in een programma waar direct gerelateerde baten tegenover staan. Dan moet u bijvoorbeeld denken aan onderwijskosten, aan bijstandsuitkeringen. Dat krijgt u een-op-een vergoed en als daar een direct gerelateerde baat dus tegenover staat dan wordt hij acceptabel. Dat is, dat bedoel ik ook, dat stond in de ... Dat heeft u opgenomen in de financiële verordening, dus het college heeft het op die manier ook gehanteerd in de rechtmatigheidsverantwoording. En gezegd van, het bedrag van overschrijdingen vinden we dan ook tot die hoogte acceptabel. Dat is de reden, rekening houdend met wat in de financiële verordening staat, dat wij ook zeggen van, daar zijn we mee akkoord. Neemt niet weg dat de overschrijding op rechtmatigheid gewoon blijft. De conclusie is nog steeds, er is onrechtmatig gehandeld. Alleen het woord acceptabel gaat daar wel een rol in spelen.

De voorzitter: Gaat u vooral door met de beantwoording van de vragen. Er komt straks een tweede ronde waarin eventueel nog gereageerd kan worden.

De heer Kuperus: Mijnheer Krale, wanneer komt de verklaring? Geeft u aan. De laatste controles vinden nog plaats, maar dat had ik eigenlijk al gezegd. Wij gaan ervan uit dat wij de verklaring gewoon dateren op de datum van de raadsvergadering. Dan hebben we alles op één datum staan. Waar ik wel voor kan zorgen, is dat u een ... En dat is voor u denk ik misschien nog wel belangrijker, dat u van mij een aangepaste rapportage krijgt waar alles in verweven zit. Het rapportage wat u heeft gekregen dat is een conceptrapport. Daar maken we een definitief concept van. Dat is dan niet ondertekend, de ondertekening vindt dan plaats op de datum van de raadsvergadering. Maar dan heeft u wel een exemplaar waar u mee, althans mijn, zoals ik ernaar kijk, uit de voeten kunt.

De voorzitter: Heeft u een punt van orde?

De heer Krale: Ja. Ik zou willen vragen, wanneer krijgen we dan dat definitieve concept, is de verwachting?

De heer Kuperus: Die krijgt u dan volgende week maandag. Mevrouw Beishuizen, u gaf aan, u ziet verbeteringen en de verbeteringen die wij zelf ook zien als accountants. En waar de verbetering nog niet zichtbaar is, dat is de SiSa. Dan is inderdaad de vraag van, hoe komt dat nou? En hoe gaat ook de gemeente ermee bezig om te zorgen dat dat volgend jaar wel beter gaat? Ik weet, want we hebben daar ook contact mee, de controle of het opstellen van de SiSa is uitbesteed, dat doet een externe partij. En ik weet ook dat de gemeente daar een stuk evaluatie mee gaat doen. Want het gaat om een stukje oplevering, de onderbouwing van het SiSa-dossier. Maar het gaat ook concreet om van, wat zien wij nou in die SiSa staan als bedragen? Daar is soms verschil van mening over tussen degene die het heeft opgesteld en de accountants. En uiteindelijk moet je zorgen dat je bij elkaar komt, dat die verschillen van mening niet blijven. Maar ik kan u wel vertellen dat op een aantal onderdelen er aanpassing hebben moeten plaatsvinden. Dat heeft ook te maken met een stukje kennis. En een stukje kennis opdoen en borgen in de organisatie, dat is dus ook wel belangrijk en daar gaat de organisatie ook mee bezig. De heer Jacobse, zeg het goed? U geeft aan of u stelt eigenlijk de vraag, hoe kijkt u aan tegen ontwikkelingen binnen de gemeente? En ook in relatie tot wat u kunt als gemeente? Ik ken niet alle ontwikkelingen die op u afkomen, maar ik weet wel, als het gaat om de komende jaren, u krijgt wel wat voor de kiezen. Financieel en ook als het gaat om projecten die je wilt optuigen. Wat voor ons van

belang is, waar ik altijd naar kijk als accountant, dat zijn de kengetallen die in de jaarrekening staan, in de begroting. En dat is ook, als ik ... Ik kijk ook altijd naar uw weerstandsvermogen. En uw weerstandsvermogen, het college zet dat heel mooi uiteen in een paragraaf. Is trouwens ook verplicht, maar zit er heel uitgebreid in. En dan geeft het college heel duidelijk aan, dit zijn de risico's die we zien, dit zijn de financiële gevolgen die we daaraan koppelen. En daar komt een bedrag uit wat u nodig heeft om toekomstbestendig te zijn. En dan is vervolgens natuurlijk de vraag, heeft u dat ook? Staat dat ergens op de balans? Dat is het geval. Sterker nog, er staat vier keer op de balans. U heeft vier keer zo veel beschikbaar als dat u nodig denkt te hebben om die financiële gevolgen het hoofd te bieden. Dat geeft ruimte en daar word ik zelf ook wel gerust van op moment dat dat zo is. De gemiddelde wordt gezegd dat de ratio van vier die ik net noemde, die ratio moet minimaal één zijn. Als het één is, betekent dat dat u precies op de balans heeft staan wat u nodig heeft. In dit geval is het wat meer. Dus als het gaat om van, hoe kijk je naar de toekomst? Dan houd ik daar rekening mee, maar ik houd ook rekening met andere kengetallen. U bent ook verplicht bijvoorbeeld te rapporteren over solvabiliteit, dus hoe verhoudt zich het eigen vermogen tot het totaalvermogen? Die solvabiliteit die zit bij u, ik moet zeggen, niet aan de hele hoge kant. Die zit ergens in een neutraal gebied, maar ook niet aan de lage kant. Maar daarmee ondersteunt het wel datgene wat u heeft opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen. Sociaal domein had u nog een vraag over. Ziet u daar als accountant verbetering in? Ja, dat zie ik wel. Nou kijken wij wel wat beperkt. In die zin, wij kijken alleen naar de verantwoording. Het is natuurlijk ook zo dat er een heel proces bij het sociaal domein daaronder zit. Maar de gemeente Huizen verantwoordt zich over het sociaal domein en daar hebben we aanzienlijke verbeteringen gezien. Dus het aantonen van prestatieleveringen, dat kan door middel van klachtenregistraties, cliënttevredenheidsonderzoeken, dat hebben ze gedaan. Waardoor de onzekerheden die we vorig jaar nog hebben moeten rapporteren allemaal verdwenen zijn. Vanuit het perspectief van de accountant is dat een behoorlijke verbetering.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kuperus. Mijnheer Van Midden nog over de rechtmatigheid, denk ik?

De heer Van Midden: Ja, mijnheer de voorzitter. Ik heb er niet zo veel aan toe te voegen, omdat de heer Kuperus het vrij uitgebreid toegelicht heeft. Maar toch even als het gaat om het begrotingscriterium. Onrechtmatigheid voorkom je nooit, dat gaf de heer Kuperus al aan, zeker met de open einderegeling. Alleen dan hoop en verwacht je dan dat je binnen die grens van 2 procent blijft. Alleen hier is het een beetje wrang, omdat hier 1 keer 6 ton voor de extra storting van de pensioenen komt, waardoor je in 1 keer op dat hoge bedrag van 820.000 zit. Als dat niet plaats had gevonden, dan hadden we ruim onder die grens gezeten en dan had het ook geen enkel probleem geweest. Dus vandaar dat het college ook met gerust hart kan vaststellen dat het weliswaar onrechtmatig is, maar dat we er goed mee kunnen leven.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Midden. En dan kijk ik nog even naar de commissie. Zijn er nog aanvullende vragen, opmerkingen in de tweede ronde? Aan mijn linkerkant niet. Aan mijn rechterkant nog? Niet? Dan sluiten we dit punt. Dan vraag ik aan de commissie, is het een hamerstuk of een bespreekstuk voor de raadsvergadering? Hamer? Mijnheer De Jong.

De heer De Jong: Mijn voorzitter is er niet, dus ik weet niet of zij daar volgende week nog over wil praten. Dus dat ... Het kan dus zijn ... Laat ik het gewoon dan een bespreekstuk laten en dan kunnen we volgende week beslissen of het geen bespreekstuk is.

De voorzitter: Mevrouw Timmerman kan natuurlijk altijd, ook al is het een hamerstuk, kan ze er nog wat over zeggen. Dus ik stel voor dat we het toch een hamerstuk noemen en als mevrouw Timmerman dan echt nog iets wil zeggen, dan kan dat natuurlijk altijd toch. Ik kijk de griffier ook even ... Aan de linkerkant kijk ik even. Hamerstuk? Dan adviseren wij dit stuk als een hamerstuk richting de raadsvergadering. Dan rest mij voor dit punt niets anders dan de heer Kuperus hartelijk te danken voor zijn aanwezigheid deze vergadering. Het lijkt me toch fijn dat u gemist werd. Het zou erger zijn als we zouden zeggen van, het maakt niet uit. Dus wij zien u in ieder geval volgend jaar weer in de commissie. En heel veel dank voor uw duidelijke en heldere toelichting vandaag en ook heel veel dank voor het werk wat u gedaan heeft voor het controleren van de jaarrekening.

De heer Kuperus: Hartelijk dank, voorzitter. Ik heb het heel graag gedaan. Ik word er ook voor betaald, maar heel graag gedaan. En wat ik zei, volgend jaar ben ik bij alle commissies, dat mag u van mij verwachten. En ik wens u voor vanavond een goede voortzetting.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kuperus, en goede terugreis.

De voorzitter: Dan gaan we naar punt 7. Dat is de Nota reserves en voorzieningen 2026. Met de nota reserves en voorzieningen beschikt ...

De heer De Jong: Voorzitter, gaan wij niet nog even het jaarverslag bespreken? U gaat nu naar de volgende, maar ik heb nog een heel stuk voor mijn neus liggen.

De voorzitter: Volgens mij hebben we de bespreking toch gehad, mevrouw de griffier?

De heer De Jong: Maar dat was naar de accountant toe, niet onderling.

De voorzitter: Jawel, ook onderling.

De heer De Jong: Maar dat ... Ik heb een heel stuk gemaakt, dus dat zou ik toch wel graag willen voordragen.

De voorzitter: Dan kunt u uw proza voordragen, mijnheer De Jong.

De heer De Jong: Zo ging het meestal vorige keren, dus ... De jaarrekening gemeente Laren 2025, totaalbeeld. In 2025 stijgen de structurele lasten ten opzichte van '24 van de gemeente Laren met 8,5 procent naar 36 miljoen. De structurele baten stijgen ook naar 36 miljoen, met 5,9 procent. De structurele baten en lasten van de gemeente zijn keurig in evenwicht, netjes. Bij de baten zijn de incidentele baten van 1,1 miljoen van de Ligweide afgetrokken, terwijl ze in het verslag abusievelijk niet als incidenteel geoormerkt waren. Bij de lasten zijn de noodzakelijke extra pensioenlasten over 2024 en '25 van totaal 1 miljoen als incidenteel afgetrokken, 350.000 in '24 en 650.000 in 2025. Volgens het CBS stijgen de cao-lonen van de overheid in 2025 met 3,9 procent en de inflatie consumentenprijzen van goederen en diensten met 3,3. Dus de stijging van 8,5 procent van de lasten van de gemeente Laren toont aan dat deze gemeente buitensporig de lasten verhoogt. Dit zal bij niet tijdig bijsturen binnen enkele jaren tot problemen moeten leiden. De inkomstenontwikkeling blijft hier ook nog ver bij achter. Ook de inkomsten uit het gemeentefonds tegen het afgelopen jaar maar met 5 procent, dus niet met 8,5, wat de lasten deden. Ook de salariskosten van de gemeente Laren stijgen met 6,2 procent vorig jaar, terwijl het landelijke cao-stijging 3,9 procent is. Dat betekent dus dat er voor 2,3 procent extra medewerkers aangenomen zijn. Uit het jaarverslag van de BEL-organisatie blijkt dat er een tweede

managementlaag toegevoegd gaat worden, nog meer kosten. Deze laag zou volgens dit verslag ruimte moeten krijgen om op strategisch niveau te gaan werken. Hoe? Laat de BEL eerst eens de uitvoering op orde gaan krijgen. Het is een uitvoeringsorganisatie en op beleidsmedewerkers die alleen zin, tussen haakjes zinloze, rapporten schrijven, zit niemand te wachten. Door dit te zeggen, geef ik de urgentie aan dat de uitvoering beter moet en dat we dus ... Dat daar de urgentie en de aandacht moet liggen. Begin eens met alle huidige rapporten eens te halveren qua omvang. Door deze managementlaag wordt de bureaucratie in de BEL grotere en komt de uitvoering juist in de knel. Zorg voor zelfstandig opererende, uitvoerende ambtenaren in de basis van deze organisatie, dan is die tweede managementlaag volgens mij grotendeels overbodig. Zoek goede extra uitvoerende ambtenaren als dit nodig is. Dat waren mijn conclusies over de BEL. Dan ga ik naar de algemene reserve. De algemene reserve van de gemeente Laren komt uit op 9,5 miljoen, al 3 jaar ongeveer op dit niveau, prima. De schuldpositie. Het totale schuldniveau, som van daggeldlening en lange lening, blijft in 2025 gelijk aan 48 miljoen. Laren is de laatste jaren van de minst risicovolle schuldenpositie langzaam naar een neutraal gebied gegaan, een lichte verslechtering. De solvabiliteit. De solvabiliteitsratio van de gemeente Laren bedraagt nu 25,5 procent ten opzichte van 25,4 in 2024, waarmee de gemeente zich handhaaft in de neutrale risicoprofiel. De uitvoering van het achterstallig onderhoud aan scholen zal de komende jaren een sterke wissel trekken op deze solvabiliteit. We hopen dat de prijzen en lonen niet te sterk gaan stijgen. Er is weer een nieuwe directeur, de zoveelste in een aantal jaren. Ik hoop dat hij het goed gaat organiseren en lang blijft. Gelukkig is er nu een manager financiën definitief ingevuld voor de gemeente Laren. En de lijnmanagers in de organisatie moeten zich verantwoordelijk gaan voelen voor de financiële processen van hun afdeling en niet alleen de mensen op de afdeling control en finance. Alleen dan kan de BEL-organisatie gaan voldoen aan de vele eisen. Veel succes.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer De Jong. Verwacht u nog een reactie van het college hierop?

De heer De Jong: Het mag, maar het hoeft niet.

De voorzitter: Heeft u nog behoefte, mijnheer Van Midden, aan een reactie?

De heer Van Midden: Ik wil wel even kort reageren. Als het gaat om de individuele posten en zo, daar krijgen we een erratum trouwens op. U noemde eigenlijk precies de dingen waar de erratum komt, de Ligweide en de pensioenen. Maar u heeft het ook over de extra managementlaag van de BEL. Uiteindelijk is dit nog steeds een pilot. Op enig moment gaan we die evalueren en ik denk dat het goed is om op dat moment ook daar een oordeel over te vormen, als het gaat om de doelstellingen die we daarmee hadden. Dus het gaat mij wat ver om daar een soort voorschotje op te nemen. Wat betreft de schuldpositie en solvabiliteit, uiteindelijk stuur je als financieel bestuurder op verschillende dingen. Je stuurt natuurlijk op je winst- en verliesrekening en ook op je balans. En daar zijn met name de solvabiliteit en je schuldpositie een belangrijke. De schuldpositie stijgt inderdaad, maar dat komt omdat we domweg investeringen gaan doen. Hebben we de laatste jaren gedaan, door het nieuwe wegenbeheersplan vast te stellen. Investeren in de wegen, we gaan investeren in de scholen. En ik zeg altijd, ik ben geen spaarbank. Uiteindelijk investeren we het geld maatschappelijk en willen we uiteindelijk met dat geld de maatschappelijke doelstellingen realiseren. En de discussie die ik met de raad wil voeren, is van, tot welk niveau is de raad bereid de radio's onder druk te zetten, zodat we in ieder geval onze maatschappelijke doelstellingen kunnen verwezenlijken? En dat is iets wat we uiteindelijk met elkaar in het gesprek ook moeten bepalen. Dus dat gaan we natuurlijk doen met de begroting, want dan zult u het echt in volle omvang terugzien wat we uiteindelijk gaan investeren. Maar ik wil dat alvast als schot voor de boeg geven. Want uiteindelijk, en dat is ook het gesprek wat u met de toezichthouder hebt, die zegt van, wij zijn

ook helemaal ... We vinden het geen probleem als de solvabiliteit bijvoorbeeld onder de 20 procent komt, als we maar zien dat je als gemeente in staat bent je belangrijkste maatschappelijke doelstellingen te realiseren. En zo zitten we daar als college ook in. Dus dat is even mijn korte reactie op wat de heer De Jong zegt. En vervolgens ben ik blij met zijn bijdrage. Altijd kritisch, maar ook altijd positief. Dus wat dat betreft, dank voor de voorbereiding.

De heer Krale: Voorzitter?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Midden. Mijnheer Krale?

De heer Krale: Hiervoor had ik ook eigenlijk alleen de vraag aan de accountant geformuleerd. Ik heb ook nog één vraag eigenlijk aan de wethouder. Nu we toch bezig zijn, zou ik zeggen, hoop ik dat er ook nog even ruimte voor is. Het is geen ...

De voorzitter: Voor u altijd, mijnheer Krale.

De heer Krale: Dank u wel, daar dank ik u hartelijk voor. Mijn vraag die ziet eigenlijk over de stoplichten in de jaarrekening, noem ik het maar even. Daar staat dan wat begeleidende tekst bij. Maar we missen eigenlijk de wat meer meetbare achtergrond erbij, dus de KPI's of de SMART geformuleerde doelstellingen. En mijn vraag eigenlijk is, kan dat in de volgende jaarrekening wat SMART'er worden gemaakt en met wat meer inzicht in de achterliggende cijfers? En kan de wethouder dat toezeggen? Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Van Midden.

De heer Van Midden: Ja, mijnheer de voorzitter, dat kan ik zeker toezeggen. We hebben ook in de coalitieonderhandelingen al geconstateerd dat als we kijken met de doelstellingen waar we nu mee werken, dat dat compacter kan. Dus minder doelstellingen en ook veel concreter als het gaat om KPI's en wat je uiteindelijk wil realiseren. En dat zullen we al in de begroting meenemen. Want uiteindelijk is het stoplicht, de rapportage en wat er beschreven staat, eigenlijk het oorspronkelijk in de begroting opgesteld van 2025. Dus we zullen nu in de begroting 2027 dit nu oppakken en het verbeteren. Dank voor de suggestie ook.

De voorzitter: Dank u wel. Is dit een toezegging of ... Dan is de ... Wat zegt u?

De heer Van Midden: Dit is een keiharde toezegging, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Maar ik dacht, het is misschien meer een evolutie in de ontwikkeling van de jaarrekening. Dus maar als u het ook als een toezegging ziet dan is het een toezegging. Dan is het een toezegging dat met name de stoplichtenparagraaf, dat de achtergrond en KPI's daarachter SMART'er geformuleerd worden. Compacter en SMART'er hoor ik zelfs. Ik zal u dan vooral op het compacte gaan beoordelen. Mijnheer Jacobse. Het is dat u pas later in het veld bent gekomen, maar ...

De heer Jacobse: U zou toch moeten weten, dank u vriendelijk trouwens, dat de laatsten de eersten zullen zijn? Ik wil mij als Larens Behoud daar wel bij aansluiten, dat verhaal, die vraag en die toezegging van de wethouder. Daar zijn wij tevreden over.

De voorzitter: Dat is mooi.

De heer Jacobse: Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Jacobse. Dan ga ik gewoon nu het punt echt sluiten.

7. Nota reserves en voorzieningen 2026

De voorzitter: En dan gaan we over naar punt 7, de Nota van reserves en voorzieningen. Ga het gewoon weer proberen met punt 7. Met de Nota reserves en voorzieningen beschikt de gemeenteraad over duidelijke en actuele kaders voor het instellen, beheren en afbouwen van reserves en voorzieningen. Het doel hiervan is een transparant, beheerst en doelmatig financieel beleid, in lijn met het BBV en de financiële verordening. Voorstel 1, de nota reserves en voorziening in 2026 vast te stellen, waarbij A, de informatie conform artikel 16 van de financiële verordening aan de reserves wordt toegevoegd. B, de beleidskaders zoals opgenomen in hoofdstuk 3 worden toegepast. 2, de reserve sterke samenleving in te stellen. 3, de volgende 5 reserves op te heffen en het vrijgevalen saldo van 736.071 euro te storten in een nieuw gevormde reserve, sterke samenleving. Dat zijn de reserves sociaal domein van 154.771 euro, de reserve exploitatie WSI van 29.504 euro. De reserve preventief voorveld van 81.551 euro. De reserve Brinkplan Laren van 395.966 euro en de reserve Centrumplan Laren van 74.279 euro. Vervolgens bij punt 4, de reserve sociale huurwoning op te heffen en het saldo van 48.378 euro toe te voegen aan de reserve sociaal vereveningsfonds Laren. 5, de bestemmingsreserve risicoreserve verplichtingen Oekraïne te wijzigen naar asiel en opvang. 6, in bijlage 2, was-woordt-overzicht voorzieningen, opgenomen egalisatievoorzieningen samen te voegen tot 1 onderhoudsvoorziening, onderhoud gemeentelijk vastgoed. 7, de nota reserves en voorzieningen 2026 met terugwerkende kracht in werking laten treden per 1 januari 2026. En 8, de zevende begrotingswijziging vast te stellen. De volgorde van de behandeling is dat de voorzitter van audit- en riskcommissie een toelichting geeft op het besprokene in de audit- en riskcommissie. En dan is er een eerste termijn voor de commissie, een beantwoording van de wethouder. En vervolgens is er een tweede termijn, oordeelsvormend, van de commissie, waarbij de wethouder daar ook weer antwoord op kan geven. Dan begin ik met dat deze notitie is besproken in de audit en riskcommissie, waarin wij hebben begrepen dat er een heel aantal, ik noem het even oude reserves of reserves die eigenlijk geen bestemming meer hebben en als zodanig dus eigenlijk ook niet meer mogen bestaan als reserves. Dat die opgeheven en opgeruimd zijn en dat er een nieuwe reserve is gevormd voor nieuw beleid. Waarbij het nieuwe beleid nog verder vorm moet worden gegeven in het coalitieprogramma, noem ik ... Is dat de juiste term? Wat zegt u?

De heer Van Midden: Mijnheer de voorzitter, het is het uitvoeringsprogramma.

De voorzitter: Het uitvoeringsprogramma, dank u wel, mijnheer Van Midden. Dat het nog verder vorm en uitgewerkt moet worden in het uitvoeringsprogramma en als zodanig als 1 voorziening is opgenomen. Daar was de commissie im Großen Ganzen het over eens. Alleen vanuit Groen Laren waren daar nog enkele opmerkingen over, met name over de reserves rondom de Brinkplan en het centrumplan. Waarvoor dan uiteindelijk een nieuw plan in het uitvoeringsprogramma gaat komen. Vandaar dat die voorzieningen alsnog opgeheven zijn. Tot zover de discussie in de commissie audit en risk. Dan geef ik nu het woord aan de commissie. En zijn er vanuit de commissie nog opmerkingen over deze notitie? En dan vraagt mevrouw Beishuizen het woord.

Mevrouw Beishuizen: Dank u wel, voorzitter. Als D66 steunen wij natuurlijk het opschonen en het zorgen voor eenduidige kaders en reserves. Echter, bij ons blijft de reserve sterke samenleving veel vragen oproepen. En in

dat kader ook een aantal vervolgvragen en met name wat behoefte aan concretisering. Ten eerste, zijn de oorspronkelijke doelen van de 5 op te heffen reserves daadwerkelijk gerealiseerd of vervallen, of is de belangrijkste reden voor opheffing dat deze reserves gewoon niet zijn aangewend? Op zich kan dat natuurlijk, kan allemaal gebeuren, alleen bij met name het sociaal domein blijft dat ons wel verbazen, omdat hier natuurlijk allerlei uitdagingen zijn. Dus graag daar een verdere toelichting over. En ik blijf ... Ook in de commissie audit en risk heb ik deze vraag gesteld en nog niet concreet daar vervolguitleg over gekregen. Wat wil het college nou precies gaan doen? Ik snap dat daar nog over nagedacht moet worden, maar je creëert niet iets omdat je geen idee hebt wat je ermee gaat doen. Dus en 700.000 euro is best een leuk bedrag. Voor een onderzoek naar een parkeergarage is dat veel te veel geld, voor het bouwen van een parkeergarage veel te weinig. Dus wat zijn de ideeën? Want er moet een idee achter zitten, anders creëer je zoiets niet. Dus we willen echt graag een aantal concrete voorstellen of in ieder geval ideeën daarover. Want in principe hebben we gezegd, de afgelopen jaren waren voor beleid maken, nu gaan we naar de uitvoering. Voor in principe veel van die uitvoering is gewoon financiering, dus we zouden graag toch dat niet een tipje, maar een wat meer de sluier opheffen hier. En daarbij ook, en in de commissie heeft de wethouder dit toegezegd, maar toch om het even concreet vast te stellen. Is het college bereid iedere onttrekking uit de reserve sterke samenleving als geheel aan de raad voor te leggen, met per onderdeel het doelbedrag, looptijd en beoogd effect? En dus als geheel, zodat wij als raad ook over het geheel kunnen oordelen en niet elke keer het niet ten opzichte van elkaar kunnen afwegen? Dan een iets verdergaande vraag. Bij het inloopsprekkuur van Bijzonder Laren is aangegeven door de wethouder dat de verhoging van de OZB woningen, OZB niet-woningen is gedaan om de Naarderstraat te financieren. Dat roept wat vragen bij ons op. Waarom is hier bijvoorbeeld dan niet naar de reserve sterke samenleving gekeken of de bestaande reserve Brinkplan? Die was er ook en is er nog steeds op dit moment. Dus is het ook mogelijk om deze bijvoorbeeld uit de beoogde gereserveerde gelden voor de sterke samenleving te financieren? En omdat we inmiddels een beetje merken dat het vertrouwen van de ondernemers geschaad is, om dan dit vertrouwen weer te winnen en dan de OZB niet-woningen daar te temporiseren, iets anders in te vullen, noem maar op. Daar is het college vast erg ... Heeft daar vast ook ideeën over om dat vertrouwen weer terug te winnen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Beishuizen. VVD, mijnheer Krale.

De heer Krale: Dank u wel, voorzitter. Wij kunnen achter deze nota staan, dus geen vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Krale. Mijnheer De Jong.

De heer De Jong: In de vorige discussie heeft Jacqueline Timmerman al duidelijk aangegeven dat ze het hier niet mee eens was. En het is nog die sterke samenleving en alles wat nu uit de diverse reserves komt, wordt in één pot gestopt. En dan is nog maar de vraag, dat is heel vrijblijvend, wat gaat ermee gebeuren? Nieuw beleid, maar dat kan alles zijn. En dat hoeft ook niet het volle bedrag te zijn. Dus eigenlijk had je het anders moeten invullen, had je het nu gewoon in de algemene reserve moeten te storten. En als je dan straks nieuwe dingen hebt en je hebt maar vijf ton nodig, dan stop je vijf ton in een nieuwe reserve met een heel duidelijk doel en dat je weet waar je aan toe bent. Dus deze notitie komt veel te vroeg, want die had pas dan gemaakt moeten worden op het moment dat je wist wat je ermee zou gaan doen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer De Jong. Mevrouw Graafsma.

Mevrouw Graafsma: Ik heb geen vragen of opmerkingen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Graafsma. Mijnheer Grunwald.

De heer Grunwald: Dank u wel, voorzitter. Het is een merkwaardig pakket wat ik hier voor me zie. Allereerst de nota reserves en voorzieningen, die is aan herziening toe. Dat is natuurlijk hartstikke goed en dat is ook gebeurd. En ik weet niet of het komt doordat ik daar vragen over gesteld heb of anderen daar vragen over gesteld heeft, maar daar is naderhand nog weer iets in gewijzigd, waardoor dus de vragen van mij eigenlijk weer hun doel missen. Rondom de criteria vanuit artikel 16, zoals het daarbij staat. Maar die nota, dat is eigenlijk ... Dat zijn de regeltjes die we met elkaar afspreken over hoe we omgaan met reserves en voorzieningen, punt. En er staat nu nog wel in dat de reserve sterke samenleving gevormd zal worden. Dat hoort er dus niet in. Dus dat vind ik dan raar, dus dat is een apart punt. En voorgaande sprekers hebben het ook al aangestipt, 2 dingen. Allereerst is niet duidelijk waarom bepaalde reserves concreet afgebouwd moet worden en wat er dan verder mee gebeurt eigenlijk. Daar hebben we dus geen informatie over gekregen. Het wordt in een pot gestopt, in de pot reserve sterke samenleving. En die reserve sterke samenleving die voldoet gewoon niet aan de regels uit de nota. Dat is heel vaag, helemaal niet concreet, er is niks in afgesproken over wat erin omgaat. Waarvoor, hoeveel, hoe lang en dit soort dingen. Dus daar hebben we eigenlijk niks aan, aan zo'n reserve. Dus uiteindelijk is het zo dat als de reserves die hier opgenoemd worden daadwerkelijk opgeheven worden, dan zou dus dat geld allereerst hooguit in de algemene reserve moeten gestort worden. En vervolgens kan er natuurlijk wel een discussie over opgestart worden, over een reserve sterke samenleving. En dan spreken we concreet met elkaar af welke dingen daarin thuishoren, voor hoeveel, voor hoe lang en hoe en wat precies. Zodat we dus goed weten wat daarmee gebeurt. Want nu is het wel 1 grijze massa. Ik heb daar dus ook al in de auditcommissie op gewezen dat dat heel onbevredigend werkt op die manier, want daar kan natuurlijk alles in ondergebracht worden. Dus ik noem maar wat, we bouwen morgen een windmolen op de Brink. Dus dat is hartstikke mooi, dat voldoet wel aan het criterium van, dat levert geld op en dan kunnen we dus goede dingen doen voor de gemeenschap. En anderzijds is het ook best wel groen in die zin. Dat kan je overal voor aanwenden wat je maar wilt. Dat is de bedoeling niet. We willen wel gericht gewoon acties zien en weten wat de bedoeling is en daar dus dat ook helder ingekaderd zien. Dus mijn vraag is van, ik zie niet op mijn interventie in de auditcommissie van dat dit pakket aangepast is. Zoals het daar nu staat, kunnen wij daar in ieder geval niet mee akkoord gaan. Dus ik denk dat we die nota, zoals het daar nu staat, nog wel kunnen ondersteunen, met de kanttekening dat het verhaal over de reserve sterke samenleving eruit moet. Maar ik denk dat voor die andere punten we toch een ander traject met elkaar moeten lopen. Dat zijn even bevindingen en ik heb daar vragen over gesteld en die zijn dus ook in die zin naar mijn smaak onvoldoende beantwoord. Dus waardoor ik tot deze slotsom kom op dit moment. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Grunwald, voor uw betoog. Larens Behoud, mevrouw Bakker.

Mevrouw Bakker: Dank u, mijnheer de voorzitter. Wij gaan ervan uit dat de sterke samenleving gaat over mensen en die zijn nu eenmaal niet altijd controleerbaar. Dus wij gaan akkoord met deze nota. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Bakker. Dan geef ik het woord aan mijnheer Van Midden.

De heer Van Midden: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik wil toch meteen even beginnen met de heer Grunwald, die het een merkwaardig pakket noemt, om het maar even zo te zeggen. In de kern heeft u gelijk. Als je zegt van, het doel is niet helder omschreven, in die zin voldoet ook niet aan uw eigen verordening. Je kunt 2 dingen doen. Je kan zeggen van, ik ga die algemene, die reserve toch instellen, waardoor ik eigenlijk die gelden apart label en beschikbaar houd voor de implementatie van het coalitieakkoord. Of je kan zeggen, ik

doe het niet en dan stop ik het in de algemene reserve en dan is het geld in de algemene reserve en is het ook minder zichtbaar. Om het geld gewoon zichtbaar te houden als budget, om te gebruiken budget voor de investering vanuit het coalitieakkoord, hebben we voorgesteld die reserve sterke samenleving te vormen. Dus dat is het idee erachter. Die gaan we verder vullen, is om in te gaan op de vraag van mevrouw Beishuizen, die gaan we uiteindelijk vullen vanuit het uitwerkingsplan van het coalitieakkoord van, waar gaan we dat geld aan besteden? Dat zal voor een deel aan mensen zijn, maar het zal ook voor een deel zijn bijvoorbeeld aan versterking van de biodiversiteit van ons groen. Dat hebben we ook letterlijk in het coalitieakkoord staan, om te kijken of we bepaalde dingen kunnen versnellen. En binnen het dorp sneller, met name in het centrumgebied, dingen biodiverser kunnen maken. Daar heb je uiteindelijk ook voor geld voor nodig. We hebben ook in het coalitieakkoord beschreven dat in sommige wijken buiten het centrum de openbare ruimte op is, om het zo maar even te zeggen. En daar willen we uiteindelijk ook in gaan investeren, om die openbare ruimte te verbeteren. Dus dat zijn doelen waar je dat budget voor kan besteden. Maar op de keper beschouwd, mijnheer Grunwald, heeft u ook gelijk met uw stelling, dus dat wil ik ook niet betwisten. Als het gaat om het laten vervallen van de huidige bestemmingsreserves, dat moeten we domweg doen omdat de bestemming verdwenen is. En dan zegt ook de accountant van, als die bestemming weg is, dan heeft het ook geen zin of dan mag je zelfs niet die reserve aanhouden. Daar hebben we volgens mij al eerder besluitvorming op gedaan, ergens in 2025, besloten om die reserves op te heffen. Moet je voorstellen, die reserve sociaal domein die is ooit gevormd in 2015 volgens mij, van de overgang, bij de decentralisatie van het sociaal domein. Dus de overgang van de rijksoverheid naar de gemeentelijke overheid is toen een reserve gevormd. Ik geloof zelfs zo'n 6 miljoen dat die op dat moment was om uiteindelijk dat sociale domein te decentraliseren. Dit is nog een restje van die reserve die uiteindelijk hier helemaal geen functie meer heeft. Als we kijken naar WSI, dat is een reserve geweest voor een investering in de Warrekam, Schering en Inslag. En volgens mij was die van 2012. Die bestemming is helemaal komen te vervallen. Als we kijken naar de reserve voor de Brinkvijver, dat is het oorspronkelijke plan van de wadi zoals die 2 colleges geleden geformuleerd werd. Dat plan is toen afgeschoten. Uiteindelijk is daar binnen Laren Regenklaar de Brinkvijver uit voortgevloeid zoals we hem nu hebben. Dus die bestemming van die reserve is ook helemaal verdwenen. Dus dat is de reden, dat hebben we ook daar, of omschreven in het stuk, dat we die reserves laten vallen. Is even los van de discussie of de algemene reserve of de reserve een weerbaar Laren moeten vormen. In ieder geval een discussie over het wel of niet laten vervallen van die reserves, is wat mij betreft gewoon gevoerd en is iets wat we gewoon formeel moeten doen. Dus daar is wat mij betreft geen discussie over. Ik merk dat ik het wat warrig formulier, maar ik hoop dat het een beetje op die manier ook overgekomen is.

De voorzitter: Er was nog een specifieke kwestie over de reserve sociaal domein, waarom die niet nodig was en of die ...

De heer Van Midden: Klopt, dat heb ik net gezegd. Die is ... Dat reserve heeft er ooit gestaan, die reserve vanuit de overgang van de verantwoordelijkheid voor het sociaal termijn van de rijksoverheid naar de gemeentelijke overheid. Daar is toen een hele ... Heel veel geld meegekomen vanuit de rijksoverheid, 6 miljoen herinner ik me, waarmee we inderdaad lokaal, gemeentelijk het hele sociale domein moesten organiseren. En dit is volgens mij nog een restje uit die pot wat overgebleven en niet besteed is. En dat kan nu vervallen, omdat het bestedingsdoel ook weg is.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog aanvullende vragen in de tweede ronde vanuit de commissie?

Mevrouw ...: Volgens mij heb ik nog twee antwoorden niet gehoord van de heer Van Midden. Ik zag hem wel knikken bij één, dus ... Maar graag nog even de bevestiging dat u inderdaad alle ... Als deze reserve sterke samenleving komt, dat u dan het geheel van de besteding aan ons voor gaat leggen met alle doelenbedragen, looptijden, bla, bla, bla.

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Van Midden blijft knikken.

De heer Van Midden: Zeker. Uiteindelijk gaat ...

De voorzitter: En dat is niet omdat hij in slaap is gevallen, dus ...

De heer Van Midden: Zeker niet. Uiteindelijk gaat de raad erover, over de besteding van die reserves. Dus in die zin komt dat terug. En het lijkt mij ook inderdaad goed om dat het ook binnen het integrale beeld te doen, om die ...

Mevrouw ...: Want daar gaat het me met name om, dat het niet per stuk, want dan heb je geen idee wat je moet afwegen tegen ... En over met dat niet per stuk want dan heb je geen idee wat je moet afwegen.

De heer Van Midden: Klopt.

Mevrouw ...: En over waarom de Naarderstraat niet ... Waarom niet overwogen is om daar de reserve sterke samenleving ... En welke mogelijkheden u daar nog ziet.

De heer Van Midden: Mijnheer de voorzitter. Ik weet niet waar het hardnekkige gerucht vandaan komt dat verhoging van de OZB niet-woningen bedoeld is om de Naarderstraat te financieren. Dat is niet zo. Het is ooit als voorbeeld gekomen van alle investeringen die we doen en gaan doen in het centrumgebied, om uiteindelijk aantrekkelijkheid te vergroten. En dus uiteindelijk ook de stroom kooplustigen, laat ik het zo maar even zeggen, te beïnvloeden en hebben we dat als voorbeeld genoemd. Maar uiteindelijk gaan we met het hele centrum aan de slag. Daar hebben we voordat het nieuwe college kwam al een soort verkenning gedaan, met praatplaten, met collega De Groot op dat moment. Van, hoe zouden we het centrumgebied beter kunnen inrichten? En daar is geld voor nodig, waar we uiteindelijk ook het idee hebben dat met name de ondernemers, dus de winkels en de horeca, daarvan zullen profiteren op het moment dat het gebied veel aantrekkelijker is ingericht. Maar het is zeker niet zo dat die verhoging van de OZB bedoeld is om de Naarderstraat te financieren. Dat kan ook niet, want het is geen doelbelasting en bovendien is de financiering van de Naarderstraat ook geregeld in het wegenbeheersplan wat u heeft vastgesteld.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog fracties die ik het woord kan geven in de tweede ronde? Mijnheer Grunwald.

De heer Grunwald: Dank u wel, voorzitter. Alles overziende, heb ik eigenlijk wel drie vragen aan de wethouder. De eerste betreft de nota, waarvan ik al zei van dat die op zich oké is. En de vraag is of hij bereid is dat stukje over de reserve sterke samenleving daaruit te halen, want dan hoeven wij daar geen amendement over in te dienen. Het tweede is of er met de stukken een evaluatie kan meekomen van reserves die opgeheven worden. In de zin van, waarom worden ze opgeheven en hoe is de verdere aanpak van de onderwerpen geborgd? Waar vindt dat zijn voortgang en wordt gegarandeerd wat we wilden bereiken? Is het bereikt? Dat soort dingen, in

die zin. En de derde vraag is of hij bereid is om het onderwerp instelling van een reserve sterke samenleving apart te agenderen. Want dan kunnen we daar apart over praten en dan hoeven de andere dingen daar geen hinder van te ondervinden. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Grunwald. Mijnheer Van Midden.

De heer Van Midden: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Instellingsverzoek van die reserve sterke samenleving maakt eigenlijk een integraal onderdeel uit van die nota. Mijn idee zou zijn, als de heer Grunwald dat anders wil, dat hij dan een motie moet indienen waarin hij voorstelt om geen reserve sterke samenleving in te stellen, maar uiteindelijk die gelden in de algemene reserve te storten. Ik weet niet of dat een amendement dan of een motie zou moeten zijn. Maar dat wordt ... Of een amendement dan.

De voorzitter: Een amendement, hoor ik hier zo naast mij.

De heer Van Midden: Dan zou het een amendement moeten zijn. Dat zie ik als enige oplossing.

De voorzitter: Zou kunnen.

De heer Krale: Voorzitter, mag ik een vraag stellen aan de heer Grunwald, als interruptie?

De voorzitter: Natuurlijk, mijnheer Krale.

De heer Krale: U stelt voor dat u eigenlijk een apart moment wil om over de te vormen reserve sterke samenleving te spreken, maar daar is dit toch het uitgelezen moment voor? Want dat staat nu in de nota. Dus ik ben benieuwd wat u dan daar op een ander moment over wil bespreken, waarom dat niet nu zou kunnen.

De voorzitter: Mijnheer Grunwald.

De heer Grunwald: Naar mijn mening hoort het niet in de nota thuis, want het is een politiek besluit om dat zo te doen. De nota geeft louter de regels en richtlijnen weer die we nodig hebben om op een goede manier met reserves en voorzieningen om te gaan, punt. Dus een politiek item zoals, willen wij een reserve sterke samenleving? Dient dan ook mijns inziens apart geagendeerd te worden.

De heer Krale: Maar ik een vervolgvraag stellen?

De voorzitter: Uiteraard, mijnheer Krale.

De heer Krale: Maar we zitten hier toch in een politiek gremium? Dus als er politieke voorstellen worden gedaan door een politiek geëngageerd college, dan kunnen we daar toch gewoon over besluiten?

De heer Grunwald: Dat kan dan toch ook als het apart geagendeerd wordt? Want dan heeft namelijk de besluitvorming over de nota daar geen hinder van.

De voorzitter: Maar toch even ... Want volgens mij moet later in het uitvoeringsprogramma deze voorziening ingevuld worden, dus kunnen we daar nu, op dit moment, ook nog niet zo heel veel over zeggen, over deze ... Behalve dat er een coalitieprogramma is en dat hij naar aanleiding van het coalitieprogramma ingevuld zal

worden. We hebben het hier inderdaad alleen over de reserves en voorzieningen an sich en hoe dat ingericht is. En er zit volgens mij nog geen inhoud, tenminste, geen hele concrete inhoud achter de voorziening of reserve sterke samenleving. Of vergis ik me daarin, mijnheer Van Midden?

De heer Van Midden: Mijnheer de voorzitter, ik denk dat mijnheer Grunwald wijst op de nota reserves en voorzieningen waarbij op pagina 20 onder programma 6 de reserve sterke samenleving vermeld wordt. Dus het maakt een integraal onderdeel uit van de nota reserves en voorzieningen. Ik weet niet of het correct is, maar dat ...

De voorzitter: Dat weet ik ook niet. Dat moeten we even aan mijnheer Grunwald vragen.

De heer Grunwald: Maar dit is juist het punt. Ik zei net van, de nota is bedoeld om de afspraak en de richtlijn omtrent voorzieningen en reserves met elkaar af te spreken, punt. En alle andere politieke voornemens om reserves in te stellen of niet, die horen daar dus niet in thuis. Die horen dus vervolgens apart geagendeerd te worden, volgens mij. En daarvoor kan dan gevraagd worden om uit de algemene reserves de middelen beschikbaar te stellen. En ik kan niet zien dat die twee dingen op die manier met elkaar vermengd worden, want dan kan je in die nota allerhande dingen voorstellen die je graag wilt.

De voorzitter: Mijnheer Van Midden.

De heer Van Midden: Dank u wel, voorzitter. Ik begrijp nu wat de heer Grunwald wil, maar volgens mij is datgene wat hij wil alleen maar mogelijk door een amendement in te dienen op de nota reserves en voorzieningen. Waarbij hij zegt, in programma 6, de sterke samenleving, dat uiteindelijk die voorziening geen sterke samenleving gaat heten, maar dat we die gelden, 796.000, storten in de algemene reserve. Dus dat zal hij dan moeten doen. Dan zit hij daarin en dan kunnen we in een later stadium gelden uit die algemene reserve onttrekken voor specifieke doeleinden, voor de implementatie van het coalitiebeleid, met instemming van de raad. Dat is, denk ik de enige formele, juiste weg die we zouden moeten volgen.

De voorzitter: Ik zie de griffier ook knikken, dus dan zal dat zo zijn. Ik weet niet of er nog anderen uit de commissie hierop willen reageren. Mijnheer Krale.

De heer Krale: Ik denk dat de wethouder de juiste juridische weg schetst. Alleen de vraag is, willen we dat? Wat heeft dat voor een ander resultaat? En daar heb ik wel mijn twijfels bij, omdat de invulling van de reserve die we gaan vormen, daar moet sowieso nog over worden besloten. Dus eigenlijk is het alleen dat we dit labeltje hieraf halen en een labeltje algemene reserve erop plakken. En als we daar dan weer een vergadering aan gaan wijden, wat heeft het voor zin? Zou ik de vraag willen voorleggen aan de heer Grunwald. Dus kunnen we ons niet de moeite besparen als het de facto hetzelfde resultaat heeft? Dus dat zou ik willen meegeven.

De voorzitter: Mijnheer Grunwald, daar kunt u nog even op reageren.

De heer Grunwald: Volgens mij heeft dat ongelooflijk veel zin, want als we nu bij de kern van de zaak komen dan hebben we het hier natuurlijk eigenlijk wel over een potje wat de coalitie wil creëren om zijn eigen doelstellingen te realiseren. En nu moment dat je dat lekker vaag houdt, kan je daar dus ook van alles mee doen. En zoals iedereen weet, heeft de coalitie natuurlijk meerderheid in de raad, dus dat is dan geen probleem. Maar de vraag is of dat recht en goed is om dat zo te doen. De heer wethouder heeft al aangegeven

dat ik in principe gelijk heb dat die reserve sterke samenleving niet aan de criteria voldoet. Dus daar moet je eigenlijk dan al zeggen van, dan moet je dat dus eigenlijk ook niet doen, tenzij je komt eigenlijk met die criteria over de brug, zodat we daar wel goed over kunnen besluiten. Dus en zoals gezegd, het lijkt me toch wel inderdaad het beste om gezien het budget het recht van de raad, met elkaar hier dus gewoon in de raad, te besluiten waar we geld voor willen besteden, waaraan we dat willen besteden en waar niet. En volgens mij is alleen maar de juiste weg door dat ook open te laten en daar ook elke keer een open discussie over te hebben. En daar dus niet een zakcentje van de coalitie van te maken waar dan naar de bevolking toe goede ...'(01:37:00), want de coalitie heeft het weer mogelijk gemaakt. Dat zie ik niet zitten. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Grunwald. Dan is mijn conclusie dat in de commissie, we agree to disagree, oftewel, we zijn het daarover eens, in goed Nederlands, dat we het oneens zijn met elkaar. En dan maken we van dit punt denk ik een bespreekpunt en dan wachten we het amendement van mijnheer Grunwald af voor de raadsvergadering. Dan sluit ik dit punt.

8. Rondvraag

De voorzitter: En dan ga ik over naar de rondvraag. En dan wil ik mevrouw Carmen Hofman het woord geven. De heer Grunwald? Mevrouw Bakker?

Mevrouw Bakker: Dank, mijnheer de voorzitter. Het enige wat ik nog even mee wil geven over het jaarverslag, wil daar iemand heel even goed naar kijken? Er staan behoorlijk wat spelfouten in. Als ik dit moet gaan doorsturen, schaam ik mijzelf diep.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Bakker. Mijnheer Jacobse? Ik ben trouwens blij dat u ingevallen bent, mijnheer Jacobs, dat is een goede ... De coach van Larens Behoud heeft het goed gedaan. Dank u wel. Mevrouw Beishuizen? De heer Beelen? De heer Krale? Dan de heer De Jong? Ook niet? Dan mevrouw Graafsma?

Mevrouw Graafsma: Ook niet. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Ook niet.

9. Sluiting

De voorzitter: Dan sluit ik deze vergadering om 21.38 uur en dan wens ik u een goede thuisreis.